Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescu în Viena: R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergi; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 14. Braşovŭ, Mercurĭ, 20 Ianuarie 1893.

O comparaţiune.

Braşovŭ, 19 Ianuarie v.

Se scie, că „Kulturegylet“-ulŭ de aicĭ subvenţionéză în fiă-care anŭ mai multe şcóle şi societăţĭ unguresci din România; ba o societate de lectură maghiară din Bucurescĭ şi-a alesŭ ca organŭ oficiosŭ alŭ sĕu o fóiă maghiară dela noi, care ḑilnicŭ este plină de cele mai murdare calumnii, denunţărĭ şi înjurăturĭ nu numai la adresa nóstră, a Românilorŭ de aicĭ, ci chiar şi la însăşĭ adresa României şi a fraţilorŭ noştri de-acolo.

Acésta se continuă de mai mulţĭ anĭ şi nicĭ-odată nu i-a venitŭ cuiva prin minte sĕ ia pentru acésta la gónă mica coloniă maghiară, resfirată printre masele poporaţiunei române din acelŭ regatŭ. Nicĭ în pressă, nicĭ în cameră; nicĭ din partea guvernului, nicĭ din partea oposiţiei n'amŭ auḑitŭ sĕ se fi ridicatŭ măcarŭ o singură voce în contra desĕvîrşitei libertăţĭ, de care se bucură mica coloniă maghiară din România, atâtŭ în ce privesce acţiunea şi desvoltarea ei culturală şi naţională în interiorulŭ ţĕrei, câtŭ şi raporturile şi relaţiunile ei cu cei de aicĭ.

Nicĭ măcarŭ faţă de memorata fóiă ungurésca de aicĭ, ca organŭ oficiosŭ alŭ unei societăţĭ maghiare dela Bucurescĭ, nu s'au luatŭ din partea autorităţilorŭ române de acolo nicĭ cele mai micĭ mĕsurĭ de opresiune; nicĭ debitulŭ postalŭ pentru teritoriulŭ României nu 'i s'a detrasŭ, ba nicĭ nu i-a venitŭ cuiva în minte sĕ céră detragerea lui.

Mai multu: însu-şĭ guvernulŭ ungurescŭ păşesce ca patronŭ şi sprijinitorŭ alŭ coloniei maghiare din regatulu românŭ, subvenţionându-i şcólele, bisericile, — întreţine chiar strînse legăturĭ şi corespondenţe oficiale cu cei de acolo.

Ba o dovadă mai clară şi mai puternică despre libertatea neţermurită, de care se bucură colonia maghiară din România în activitatea şi desvoltarea ei culturală şi naţională, ni-o aduce însu-şĭ buletinulŭ oficiosŭ alŭ ministeriului ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică, „Hivatalos Közlöny“, care în Nr 2 din a. c., înregistrândŭ câte-va şcóle din patriă, pe carĭ ministrulŭ ungurescŭ de culte le-a subvenţionatŭ în timpulŭ mai recentŭ cu *cărţĭ şi rechisite şcolare*, numĕră între acestea şi *şcóla maghiară reformată din Brăila*,—o numĕră aşa, ca şi cum s'ar ţiné de şcólele de pe teritoriulŭ Ungariei şi nu s'ar deosebi întru nimicŭ de celelalte şcóle, aflătóre sub inspecţiunea autorităţilorŭ unguresci.

Inchipuiţi-vĕ acum, ce s'ar întâmpla, décă în vre-una din şcólele românesci din Transilvania, orĭ Ungaria, s'ar afla, că învĕţătorulŭ propune după manuale întrebuinţate în România şi aprobate de guvernulŭ Ţerei românesci?...

Nu manuale şcolare, dér şi orĭ ce scriere, unŭ singurŭ numĕrŭ de ḑiarŭ, ba adese-orĭ chiar şi o simplă epistolă venită din România şi aflată în locuinţa învĕţătorului, este considerată ca unŭ *corpus delicti*, în faţa căruia nu se mai află putere, care sĕ-lŭ scuţéscă pe „trădătorulŭ“ şi „nepatriotulŭ“ dascălŭ valahŭ. Ar fi de prisosŭ a mai şi spune, că décă, nu în locuinţa privată a învĕţătorului, ci chiar în şcólă s'ar afla, fiă şi numai o simplă bilă de calculatŭ de provenienţă română, acea şcólă, de sigurŭ, în celŭ mai scurtŭ timpŭ ar fi spulberată din şirulŭ şcólelorŭ confesionale românesci.

Étă dér, câtă diferenţă între „liberalismulŭ“ ungurescŭ şi liberalismulŭ românescŭ! Câtă diferenţă între sclăviă şi libertate!

Ei, Maghiarii din România, carĭ suntŭ numai nisce veneticĭ pe teritoriulŭ acelei ţĕrĭ, scriu, vorbescŭ şi cetescŭ cum le place şi ce le place, atâtŭ în şcóle, câtŭ şi acasă, deórece în libera România nu s'a pomenitŭ, ca autorităţile de acolo sĕ detragă debitulŭ postalŭ alŭ vre-unei foi unguresci, orĭ sĕ ia la rĕspundere pe cineva pentru vorbirea sa naţională, rostită în şcóle, orĭ înafară de şcóle. Noi însĕ, moşnenĭ locuitorĭ ai ţĕrei, suntemŭ traşĭ la rĕspundere, huiduiţĭ şi amovaţĭ din posturĭ pentru-că amŭ rostitŭ cuvêntulŭ „naţionalitate“ în faţa unei adunărĭ şcolare, ér cetirea ḑiarelorŭ din România e oprită pentru noi, deórece — spre ruşine fiă ḑisŭ, — în timpulŭ de faţă trece *peste o sută* numĕrulŭ acelorŭ ḑiare române, cărora li-s'a detrasŭ debitulŭ postalŭ pentru teritoriulŭ stăpânitŭ de Ungurĭ.

Ei arangiéză serbărĭ naţionale şi arboréză stindare unguresci în capitala României, — la noi se disólvă cu gendarmĭ adunările purŭ culturale ale despărţămintelorŭ Asociaţiunei transilvane, în timpŭ ce poliţiştii te oprescŭ în mijloculŭ drumului pentru a-ţĭ smulge de pe peptŭ o simplă cocardă naţională română.

Dér nu vomŭ continua cu aceste asĕmĕnărĭ. Sângele ţi-se revoltă şi-ţĭ tremură condeiulŭ în mână, când vrei sĕ tragĭ o paralelă între modulŭ cinicŭ, cu care suntemŭ tractaţĭ noi, poporulŭ băştinaşŭ alŭ ţerei, în asĕmĕnare cu o mică coloniă de veneticĭ de pe teritoriulŭ altui statŭ. Ajunge sĕ scimŭ, că Liga din Bucurescĭ, o societate cu tendinţe curatŭ culturale, îşĭ are filialele sale în Germania, Francia, Italia, Belgia; pretutindenea sunt privite cu bunăvoinţă şi potŭ sĕ-şĭ desvólte activitatea lorŭ liberŭ şi independentŭ, în timpŭ ce la noi numele de „Ligă“ trece ca o crimă de statŭ, ba chiar ḑilele acestea trebuĭ sĕ vedemŭ caracterisându-se prin foile unguresci tinerimea română din Pesta, ca unŭ conventiculŭ primejdiosŭ, care ar sta în legătura cu „criminala“ societate „Liga“ dela Bucurescĭ.

Şi aceştĭ ómenĭ, aceştĭ despoţĭ, aceştĭ neomenoşĭ prigonitorĭ ai noştri mai au obrazulŭ de a stigmatisa barbarismulŭ Rusiei, sĕlbătecĭile Asiei!

Autonomia catolică ungurésca şi Biserica română gr.-unită.

II.

Discursulŭ, ce l'a rostitŭ d. Iustinŭ Popfiu în şedinţa Congresului catolicilorŭ maghiarĭ, ţinută la 3 Noemvre 1870, este următorulŭ:

Eminenţa Ta! Domnule Principe-Primate! Onorabile Congresŭ! Momentulŭ, în care iau cuvêntulŭ, este momentulŭ, celŭ mai sĕrbătorescŭ alŭ vieţei mele; nu numai din causă, că mi-s'a datŭ a-mĭ ridica versulŭ în faţa unei adunărĭ, la ale cărei lucrărĭ suntŭ ţintite cu încordare şi sperare privirile a sute de mii, şi în faţa unorŭ bărbaţĭ, carĭ de vomŭ considera orĭ posiţiunea lorŭ înaltă, orĭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

DIPLOMAŢIĂ.

de Eduard Schult.

Era la începutulŭ anului 1830.

Principele Talleyrand, pe timpulŭ acela ambasadorŭ francesŭ la Londra, şedea în cabinetulŭ sĕu de lucru şi scria unŭ raportŭ pentru guvernulŭ sĕu. Rĕscóla Belgienilorŭ în contra regelui Ţerilorŭ de josŭ, făcută sub impresiunea revoluţiei parisiene din Iuliu, pricinuia mare bătae de capŭ bărbaţilorŭ de statŭ şi diplomaţilorŭ marilorŭ puterĭ. In Londra se ţinea o conferenţă pentru resolvarea cestiunei belgice. Englesii priveau cu ochĭ rĕi, că principele Leopold de Coburg, ca nou alesŭ rege alŭ Belgienilorŭ, umbla sĕ ia în căsĕtoriă pe fiica lui Ludovicŭ Filipŭ, regele Francesilorŭ. Ei sperau, că puterile marĭ continentale nu vorŭ permite căsĕtoria acésta, ca una care ar fi măritŭ prea multŭ influinţa Franciei. Talleyrand era ocupatŭ sĕ recomande guvernului sĕu, ca sĕ persiste în acestŭ planŭ de căsĕtoriă, căcĭ punctulŭ de vedere alŭ Angliei nu era susţinutŭ de celelalte puterĭ.

O uşóră bătaiă în uşă întrerupse tăcerea în cabinetulŭ de lucru alŭ diplomatului.

După ce principele ḑise „intră“, păşi în cameră unŭ bărbatŭ cam de 35 de anĭ. Era şefulŭ cancelariei ambasadei francese şi venea din biroulŭ cancelariei, care era în acelaşĭ apartamentŭ cu camera principelui.

„Ei, iubite Bertin“, ḑise Talleyrand, care era totdéuna plinŭ de bunĕtate faţă de subalternii sĕi, „ce-mĭ aducĭ?“

„Serenissime, mĕ rogŭ de ertare, că vĕ conturbŭ“, rĕspunse Bertin, „dér vinŭ într'o afacere, care e atâtŭ de importantă, încâtŭ am aflatŭ de bine, ca sĕ o aducŭ la cunoscinţa D-vóstrĕ“.

„Vino mai aprópe“ ḑise Talleyrand, punêndŭ condeiulŭ josŭ şi arătândŭ unŭ scaunŭ, „şedĭ şi povestesce mĭ“.

„Serenitatea Vóstră m'aţĭ trimisŭ erĭ“, începù Bertin, după ce şeḑù cu modestiă lângă principe, „la oficiulŭ de esterne într'o afacere de reclamaţiune. După ce amŭ resolvatŭ afacerea, îmĭ spuse respectivulŭ funcţionarŭ, că lord Seymour voesce sĕ vorbéscă cu mine şi mĕ aştéptă în camera sa.“

„Lordul Seymour“, întrebă principele, „care e mâna dréptă a lordului Palmerston în oficiulŭ de esterne?“

„Acela, Serenissime. Lord Seymour era singurŭ, când intrai la dênsulŭ. Nu voia sĕ aibă martorĭ, pentru aceea, ce voia sĕ-mĭ spună; póte dorea sĕ-şĭ asigure posibilitatea, ca după aceea, în casŭ de necesitate, sĕ nege totulŭ. După ce făcŭ câteva observaţiunĭ la afacerea nóstră venì la faptulŭ principalŭ. Elŭ cerù, ca sĕ-i procurŭ copia epistolelorŭ, pe carĭ Serenitatea Vóstră le-aţĭ scrisŭ în aceste ultime sĕptĕmânĭ bărbaţilorŭ de statŭ prusienĭ şi ruşĭ şi a rĕspunsurilorŭ sosite la aceste. Elŭ voia, ca pentru fiăcare scrisóre sĕ-mĭ plătéscă 200 de punţĭ sterlingĭ.“

„Cu ce uşurinţă umblă omulŭ acesta cu banii“, ḑise Talleyrand. „Ei, şi ce ai rĕspunsŭ?“

„Mărturisescŭ, Serenissime, că la începutŭ îmĭ stĕtù graiulŭ. După puţină meditare îmĭ ḑisei, că ar fi mai bine, sĕ-lŭ mai amânŭ pe lordulŭ şi astfelŭ i-am rĕspunsŭ, că mai întâiu trebue sĕ precumpănescŭ oferta D sale. Elŭ rĕspunse, că potŭ face acésta şi décă în ḑilele aceste îi voi aduce copiile, atuncĭ mĕ va primi singurŭ în camera sa şi imediatŭ 'mĭ va da banii. Vinŭ acum la Serenitatea Vóstră, ca sĕ decideţĭ, ce sĕ facŭ“.

Deórece Talleyrand nu rĕspunse îndată, ḑise Bertin cu sfiélă: „Nu ar trebui sĕ facemŭ larmă în pressă?“

„Escĭ unŭ semi diplomatŭ, iubitulŭ meu Bertin“, rĕspunse Talleyrand cu satisfacţiune „vorbescĭ de larmă? Unŭ diplomatŭ nu face nicĭ odată larmă, căcĭ prin acésta s'ar păré, că voesce a-şĭ masca înfrângerea sa. Dér, d-le Bertin, de ce nu voescĭ sĕ închei afacerea cu lordul Seymour?“

Bertin privi uimitŭ pe principele. „Credeţĭ — că —“ murmură elŭ „dór nu voiţĭ, ca sĕ-i vêndŭ copiile?“

„Se înţelege de sine, iubite amice“, rĕspunse principele liniştitŭ. „Vino mâne totŭ la acéstă óră. Eu voiu fi la preumblare, dér camera mea şi scrinulŭ acesta dela masa mea de scrisŭ vorŭ fi deschise. Vei lua din scrinŭ documentulŭ, ce-lŭ vei afla, decopiază-lŭ şi copia o vei duce poimâne lordului Seymour. Documentulŭ conţine 5 epistole şi prin urmare vei primi dela lordulŭ Seymour 1000 punţĭ sterlingĭ. In curêndŭ te vei căsĕtori cu frumósa nóstră compatriótă, fiica drăgălaşă a florăresei; cei 1000 punţĭ sterlingĭ vorŭ fi bineveniţĭ mamei şi ficei. Nu trebue sĕ împedecĭ nicĭ odată pe unŭ Englesŭ de a-şĭ risipi banii.“

(Va urma).

însuşirile lorŭ strălucite, orĭ merĭtele lorŭ câştigate în interesulŭ bisericei şi alŭ patriei, împrumută o distinsă autoritate şi lustru acestei adunărĭ; ci şi, mai vêrtosŭ, pentru-că am onórea a face acésta în cea mai sântă causă, ca custodele, ca representantele drepturilorŭ nóstre bisericescĭ şi naţionalĭ, alesŭ prin încrederea fraţilorŭ preoţĭ.

Cestiunea de autonomiă constituţională a bisericei catolice este fără îndoélă una dintre mişcările cele mai marĭ ale epocei, în carea trăimŭ, dela a căreia deslegare fericită depindŭ interesele cele mai vitalĭ ale generaţiunilorŭ presente şi fiitóre.

A reorganisa constituţiunea bisericei aşa, ca prin influinţa concesă credincioşilorŭ în afacerile bisericei, sĕ se aţiţe, sĕ se nutréscă şi întărescă zelulŭ, pietatea lorŭ religiósă, sĕ se deştepte în inimile lorŭ o interessare mai viuă de causa sântă a bisericei, carea sĕ străbată cu nou aerŭ, cu nouă căldură organismul vieţei religióse, ca sub influenţa acestui aerŭ reînviătorŭ, a acestei căldurĭ binefăcĕtóre, sĕ reîntinerescă spre nouă înflorire şi ramurile uscate: écă problema meréţă, dér grea a acestui Congresŭ.

Dér cum va puté succede acéstă problemă altŭ modŭ, decâtŭ décă se va deslega spre îndestulirea tuturorŭ, cu salvarea principiilorŭ de dreptŭ şi dreptate, cu precumpănirea relaţiunilorŭ desvoltate în decursulŭ timpului, şi cu consideraţiune seriósă la diversele interese ale factorilorŭ esistenţĭ?

Onorabile Congresŭ! Se scie, că de limitându-se — în cercurile, ce 'feceră iniţiativa la acéstă operă şi în conferinţa pregătitóre, — planulŭ acestui Congresŭ, fŭ cuprinsă în acela şi provincia bisericéscă a Românilorŭ catolicĭ de ritŭ or.

Şi chiar acésta este împrejurarea, carea mĕ silesce a lua cuvêntulŭ, pentru-că, precum dice celebrulŭ oratorŭ, gura de aurŭ a forului romanŭ: *„Difficile este tacere, cum doleas“*. Da, neputêndŭ îneca durerea mea în peptŭ, am luatŭ cuvêntulŭ, ca încâtŭ mĭ-am pututŭ câştiga cunoscinţă despre părerile şi dreptele pretensiunĭ ale confraţilorŭ mei românĭ catolicĭ de ritŭ or., parte din conversaţiune privată întreţĕsută în acestŭ obiectŭ cu mai mulţĭ fii distinşĭ ai naţiunei mele, parte din declaraţiunile şi protocólele de alegere ale preoţilorŭ şi credincioşilorŭ noştri, susternute la păstorii dieceselorŭ şi publicate şi pe calea pressei periodice, sĕ le descoperŭ cu tótă sinceritatea în faţa acestui Congresŭ, şi astfelŭ sĕ pregătescŭ calea spre conţelegere, şi spre deslegare fericită.

In posiţiunea mea de ablegatŭ, sunt datorŭ alegĕtorilorŭ mei, ba sunt datorŭ chiar acestui Congresŭ, sunt datorŭ deslegărei fericite a acestei cause, carea o dorimŭ cu toţii, a declara ceea ce hrănesce inimile nóstre, ca cunoscêndu se rana, bună-voinţa şi înţelepciunea celorŭ competenţĭ sĕ-i pótă afla medicina spre vindecare.

Nu, nu póte fi indiferentŭ pentru acestŭ Congresŭ, înainte de a depune pétra fundamentală la edificiulŭ, ce vré sĕ lŭ ridice, a considera şi a depărta tóte împrejurările, carĭ îi potŭ periclita durabilitatea, şi astfeliu a câştiga pentru edificiulu ridicândŭ, basă sigură, solidă.

Sciu, că materia, despre care vinŭ a Vĕ întreţiné, este de o natură delicată, pentru-că e vorba despre alŭ meu şi despre alŭ tĕu; der *„Miserabile seculum“* — dice cu dreptŭ cuvêntŭ unŭ vechiu autorŭ romanŭ, — *Miserabile seculum ubi justitiam petere est crimen.* Voiu vorbi dér cu bărbăţia, ce-mĭ insuflă dreptatea causei, pentru carea voiu a pleda, voiu vorbi cu încredere deplină în iubirea de dreptate a membrilorŭ acestui onorabilŭ Congresŭ; căcĭ ce ar puté fi mai demnŭ de membrii acestui Congresŭ, decâtŭ a primi cu bunăvoinţă pretensiunile drepte, şi a-şĭ deschide inimile lorŭ înaintea mandatelorŭ dreptăţii? Ĕră, pentru mine, ce ar puté fi mai cuviinciosŭ în calitatea mea de representantŭ faţă cu causa importantă, şi faţă cu reverinţa, ce datorescŭ acestui Congresŭ, decâtŭ a nu vinde dreptulŭ, a nu ascunde dreptatea?

Cine ar cuteza a nega, onorabile Congresŭ, că biserica catolică maghiară are dreptulŭ a se organisa pe sine, *intra dominium*, în conformitate cu principiile eterne ale catolicismului, independentŭ dela orĭ ce putere; unŭ dreptŭ acesta, ce curge de sine din însuşĭ conceptulŭ bisericei, se justifică de ajunsŭ prin necesităţile timpului, şi se baséză pe înse-şĭ legile patriei. Dér sĕ nu uitămŭ, că pe lângă fiă-care dreptŭ alŭ indivizilorŭ, ca şi alŭ societăţilorŭ, aflămŭ ca o soţiă nedespărţită, datorinţa de a profita de dreptulŭ sĕu aşa, ca sĕ nu se vatĕme prin acésta drepturile altora.

Acestŭ principiu nemuritorŭ trebue sĕ conducă şi pe biserica catolică maghiară în marea sa operă, ca *organisându-se pe sine, sĕ nu împedece pe alţii în folosirea drepturilorŭ lorŭ.*

Durere, *biserica catolică maghiară nu observă acestŭ principiu sântŭ* şi, întindêndu-se peste cerculŭ jurisdicţiunei sale, se lovì cu drepturile sale putative în drepturile nóstre, cu interesele sale întipuite în interesele nóstre.

Noi Românii anume, basaţĭ pe pactulŭ nostru de unire cu biserica Romei, basaţĭ pe bule şi pe diplome publice, provĕdute cu sancţionare papală şi regală, basaţĭ pe tradiţiunile şi instituţiunile eredite dela părinţii noştri, basaţĭ pe dreptulŭ canonicŭ, pe disciplina şi datinele bisericei nóstre şi, în fine, basaţĭ pe legile ţĕrei, *avemŭ dreptŭ la guvernare bisericéscă autonomă şi independentă; acestŭ dreptŭ îlŭ pretindemŭ cu resoluţiune ca celŭ mai sacru clenodiu alŭ nostru şi*, prin urmare, *nu putemŭ recunósce competenţa acestui Congresŭ de a se amesteca în organisarea afacerilorŭ nóstre eclesiastice.*

De aci a provenitŭ, că şi cu ocasiunea conferenţei din rêndulŭ trecutŭ, deşi păstorii dieceselorŭ nóstre nu au întârdiatŭ de-a face tóte dispoziţiunile necesare pentru alegerĭ, preoţii şi credincioşii noştri parte s'au reţinatŭ de-a participa la acele, parte cei aleşĭ, afară de doi ablegaţĭ din diecesa oradană, nu au întratŭ în acea conferenţă.

Şi, décă privescŭ peste acéstă a doua adunare, acum organisătóre, în deşertŭ mi-ciu cerca ochii, căcĭ din tótă provincia bisericéscă a Românilorŭ catolicĭ de ritulŭ or., afară de mine, nu aflu aicĭ nicĭ unŭ ablegatŭ, nicĭ din partea Capitlurilorŭ, nicĭ din partea preoţilorŭ, nicĭ din partea credincioşilorŭ.

Trei diecese nu au alesŭ de felŭ, ér a patra, diecesa Oradei-marĭ, precum apare din protocólele de alegere şi din diversele declaraţiunĭ subşternute capului diecesei, séu publicate prin columnele pressei periodice, *alese numai sub condiţiunea, ca ablegaţii sĕi, până ce nu se va conchiăma unŭ Congresŭ română gr. cat., de competenţa căruia se ţine a decide în acéstă cestiune, sĕ se reţină dela participarea în acestŭ Congresŭ şi sĕ proteste sĕrbătoresce şi resolutŭ în contra a orĭ ce ingerare din partea acestui Congresŭ în afacerile nóstre eclesiastice, neputêndu primi Românii cat. de risulŭ or. de legalĭ şi valide atarĭ decisiunĭ, carĭ s'au adusŭ într'unŭ forŭ necompetentŭ pentru dênşii.*

Acéstă voinţă şi-a manifestat'o diecesa şi prin aceea, că *o parte preponderantă se reţinu dela alegerĭ*, şi cei carĭ au alesŭ, dintre representanţii mirenĭ aleseră de nou pe advocatulŭ *Iosifŭ Romanŭ* care, alesŭ şi în rêndulŭ trecutŭ, *nu luă parte la acestŭ Congresŭ*, ér de alŭ doilea representantŭ reuşì redactorulŭ *Iosifŭ Vulcanŭ, care combătu în foia sa cu conscinţă competinţa acestui Congresŭ în afacerile nóstre*, în timpŭ ce acela, (canoniculŭ *Ioanŭ Szabo*) care, alesŭ în rêndulŭ trecutŭ, alunecă a participa la acestŭ Congresŭ, *de astă dată nu mai fŭ onoratŭ cu încrederea confraţilorŭ sĕi, a preoţilorŭ diecesanĭ.*

(Va urma.)

CRONICA POLITICA.

— 19 Ianuarie.

„Daily News“ primeşte de la corespondentulŭ sĕu din Odesa depeşa următóre, pe care o reproducemŭ ca simplu svonŭ: „Refugiaţii bulgarĭ din Odesa afirmă, că au informaţii, pe carĭ le consideră autentice relativŭ la **proiectele d lui Stambulov.** Ministrulŭ ar avea intenţia, în casulŭ când situaţiunea politică a Europei centrale nu s'ar modifica, sĕ proclame neatêrnarea absolută a principatului, la 14 Augustŭ viitorŭ, data aniversării a şésea a prinţului Ferdinand. Se adaugă, că d Sambulov nădăjdueşte a obţine consimţĕmêntulŭ Sultanului printr'unŭ felŭ de alianţă defensivă între Turcia şi Bulgaria, décă alte mijlóce n'ar fi deja de ajunsŭ. Aceste „alte mijlóce“ suntŭ o alusie la recunóşterea eventuală a neatêrnărei Bulgariei de cătră una séu mai multe puterĭ, séu la o confederaţie a Statelorŭ balcanice, în care ar întra şi România.

*

Toastulŭ, pe care l'a ţinutŭ împĕratulŭ **Wilhelm** în casina oficerilorŭ de gardă Alexandru III, la care a luatŭ parte şi **Ţarevicĭ**, estə următorulŭ: „Alteţa Vóstră împĕrătească îmĭ va da voe sĕ golescŭ celŭ dintâiŭ păharŭ, ca celŭ mai vechiu camaradŭ alŭ regimentului, şi după vechia datină, în sănĕtatea Prea înălţatului tată alŭ Alteţei Vóstre imper. Noi toţĭ din regimentŭ păstrămŭ încă în viuă amintire vorbele milostive, cu care M. S. Ţarulŭ a felicitatŭ regimentulŭ sĕu cu prilegiulŭ visitei sale în anulŭ 1889. Multele dovedĭ de graţiă şi interesulŭ celŭ viu, pe care M. S. le-a arĕtatŭ tot déuna regimentului sĕu, precum şi participarea prietenéscă la evenimentele solemne ale casei mele, care a fostŭ incoronată prin trimiterea Alteţei Vóstre împĕrătescĭ la sĕrbarea ce tocmai a avutŭ locŭ, mĕ îndatoréză la cea mai căldurósă recunoştinţă. Noi toţĭ vedemŭ în tatălŭ celŭ împĕrătescŭ alŭ Alteţei Vóstre nu numai pe şefulŭ înaltŭ alŭ regimentului, nu numai pe camaradulŭ nostru celŭ mai nobilŭ, ci înainte de tóte pe pastratorulŭ vechilorŭ tradiţiunĭ monarchice, alŭ amiciţiei adese orĭ dovedite şi a legăturilorŭ de relaţiunĭ intime cătră preamăriţii mei predecesorĭ; tóte aceste lucrurĭ au fostŭ sigilate în vremile trecute pe câmpulŭ de bătălie înaintea inimicului cu sângele regimentelorŭ rusescĭ, şi prusiene. „Ridicaţĭ decĭ păharele şi strigaţĭ cu toţii din adênculŭ inimii: „Maiestatea Sa Ţarulŭ hurra!“ Ţareviciulŭ a, rĕspunsŭ: „Mulţămescŭ Maiestăţii Vóstre pentru cuvintele călduróse ce le-aţĭ rostitŭ în sănĕtatea tatălui meu şi béu în sănĕtatea Maiestăţii Vóstre! Hurra! Béu în sănătatea bravului nostru regimentŭ de grenadirĭ de gardă împĕratulŭ Alexandru. Sĕ trăéscă!“.

SCIRILE DILEI.

— 19 (31) Ianuarie.

Banchetŭ în onórea d-lui Al. Romanŭ. Junimea academică română din Budapesta invită la banchetulŭ festivŭ ce-lŭ va da în onórea Magnificenţei sale d-lui Alesandru Romanŭ, *din incidentulŭ serbării iubileului sĕu de 30 anĭ, ca profesorŭ universitarŭ*, Sâmbătă la 30 Ian. v. 11 Febr. n., în „Grand Hotel Hungaria“. Preşedinte: *Elie Cristea*; cassar: *Ioanŭ Petroviciu*; secretarŭ: *Cornelŭ Perşinariu.* Membrii comitetului: Ioanŭ Baptistŭ Boiu, Vasile Pahone, Alesandru Străvoiu, Dr. Florianŭ Munteanŭ, Aurelŭ Cosma, Valeriu Mezin, Teofilŭ Dragoşŭ. Inceputulŭ la órele 8 séra. Preţulŭ de covertŭ fl. 5 Insinuările de participare suntŭ a se adresa d lui Elie Cristea (IX. Mátyás-utca 10 I. 22), celŭ multŭ până în 8 Februarie n.

—x—

Ministrulŭ de esterne alŭ României a împărţitŭ corpurilorŭ legiuitóre române *„Cartea verde“*, care conţine actele şi corespondenţele privitóre la afacerea Zappa şi la ruperea relaţiunilorŭ diplomatice din partea guvernului grecescŭ.

—x—

Bugetulŭ Germaniei pe 1893—94. Ministrulŭ de finance a depusŭ în diua de 12 Ianuarie, în Landtagulŭ prusianŭ, proiectulŭ de bugetŭ pe 1893—94. Elŭ esplică deficitulŭ de 58.600.000 M., care provine din situaţiunea economică defavorabilă; indicii facŭ sĕ se prevadă o ameliorare economică, care va avé de resultatŭ o scădere a deficitului.

—x—

Agiulŭ în Gregia. „Mesagerulŭ de Athena“ scrie următórele: Spăimêntătóre este impresiunea causată de urcarea agiului, care ameninţă de a opri tóte tranzacţiunile cu străinătatea. Acéstă tendinţă spre depreciarea monedei fonciare causéză o mare strîmtóre şi oprescе orĭ ce mişcare de afacerĭ. Era unŭ momentŭ, în care se spera, că agiulŭ nu va trece de 50% şi étă-lŭ acum la 60%. Chiar în ipotesa, în care speculaţiunea n'ar fi streină urcării agiului, nu se póte întrevedé sfîrşitulŭ crisei monetare, care nu este de altfelŭ, decâtŭ resultanta crisei financiare şi economice.

—x—

Viaţă lungă. In diua de 25 Decemvre 1892 a încetatŭ din viaţă femeea Ruxandra Braba, în etate de 115 anĭ, în comuna Rânzeştĭ, judeţulŭ Tutova (România).

—x—

Balŭ costumatŭ. Sâmbătă în 4 Febr. va fi balŭ costumatŭ de copii în sala hotelului centralŭ Nr. 1., cu conlucrarea musicei orăşenescĭ. Bilete de întrare se potŭ cumpĕra în prăvălia Meschendörfer şi în libraria W. Hiemesch precum şi în hotelulŭ Nr. 1. Preţulŭ: pentru vêrstnicĭ 60 cr., pentru copii 50. Séra la cassă biletele vorŭ fi mai scumpe şi anume pentru vêrstnicĭ 80 cr., pentru copii 60 cr. Până la 10 óre séra jócă numai copii. Inceputulŭ la ½8 óre séra.

Crisa în Francia.

In şedinţa camerei franceze din 26 Ianuarie se desbătu *bugetulŭ ministeriului de interne.*

Deputatulŭ *Millevoye* atrage atenţiunea camerei asupra pericolului naţionalŭ, care se ivesce din scorniturile unorŭ agenţii streine. S'au încercatŭ, ca sĕ aducă în legătură cu unŭ scandalŭ numele unui ambasadorŭ, care se bucură de celŭ mai mare respectŭ şi onóre. mai departe s'a scornitŭ despre unŭ suveranŭ, a cărui simţŭ de dreptate este cunoscutŭ, că a purcesŭ în modŭ ofensătorŭ faţă de unŭ representantŭ alŭ Franciei. Au înfăţişatŭ Francia ca pe o piedecă a păcei generale. Guvernulŭ şĭ-a manifestatŭ deja seriositatea faţă de unele agenţii de publicitate, carĭ tot-deodată suntŭ agenţii politice. Este fórte corectŭ de a se ţine acéstă procedură (aplause.) O întrégă organisaţiune se mai află încă. Se scie, cine a împărtăşitŭ diarului „Figaro“ depeşa, care presentă pe împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ, ca şi când acestŭ suveranŭ ar fi ofensatŭ pe ambasadorulŭ Franciei. Acésta e o agenţiă englesă, agenţia Dalziel din Londra. (Mişcare.)

Unŭ astfelŭ de sistemŭ este periculosŭ. Tóte guvernele s'au încercatŭ sĕ naţionaliseze agenţiile lorŭ de scirĭ. Respândirea sistematică de scirĭ false fóte provoca nenorocirĭ. Sĕ ne aducemŭ aminte de depeşa dela Ems. Când străinii vinŭ în Francia pentru ca sĕ suspicionese, trebue sĕ li-se spună, că décă Francia e ţéra clasică a libertăţii, de aicĭ nu urméză, că este unŭ locŭ de refugiu pentru calomnii.

Ministrulŭ preşedinte *Ribot*, rĕspundêndŭ dise, că s'a ofensatŭ ambasadorulŭ unei puterĭ amice. Guvernulŭ n'a pututŭ tolera acésta. Au rĕspânditŭ faime false despre atitudinea unui suveranŭ străinŭ. Corespondentulŭ, care a pusŭ în circulaţiune aceste calomnii, a fostŭ espulsatŭ şi totŭ astfelŭ de mĕsurĭ s'au luatŭ şi faţă de alţĭ doi corespondenţĭ străinĭ. (Aplause.) Noi amŭ apăratŭ în modulŭ celŭ mai repede pe ambasadorulŭ Rusiei şi pe toţĭ îi vomŭ apăra.

Guvernulŭ, dise Ribot, va lua mĕsurĭ severe în contra unorŭ agenţĭ, carĭ rĕspândescŭ scirĭ tendenţióse.

Dep. *Flourens* dise, că opiniunea publică din Francia a fostŭ viu agitată

din causa calumniilorŭ îndreptate contra ambasadorului unei puterĭ amice, unŭ ambasadorŭ, care a lucratŭ multŭ pentru întărirea legăturei între acea națiune și între Francia. (aplause)

Vorbitorulŭ aminti, că scirea diaru lui „Budapesti Hirlap" a fostŭ împărtășită diarului „Figaro" și acesta apoi a respândit'o în străinătate. Prin aceste însinuărĭ tendențióse voescŭ a rupe legăturile esistente între Francia și Rusia. (aplause.) Camera și guvernulŭ n'au dreptulŭ, ca sĕ rĕmână indiferențĭ față de o asemenea campaniă. In astfelŭ de împrejurărĭ nu ajută espulsărĭ de diariștĭ.

După câteva observărĭ ale deputațilorŭ Arenberg, Millerand și Millevoye, incidentulŭ s'a închisŭ.

Camera intră după aceea în discusiunea bugetului ministeriului de interne. La titlulŭ „fondurĭ secrete" cere deputatulŭ boulangistŭ Chiche respingerea titlului. Ministrulŭ-președinte Ribot arată necesitatea fondului. S'a anunțatŭ, că până la alegerĭ se vorŭ sili a aduce Francia într'o mișcare ostilă republicei. (aplause în stânga, larmă în drépta.) Guvernulŭ trebue sĕ se apere.

După aceea cerŭ deputatulŭ Delahaye, ca sĕ se dea pe față numele celorŭ 104 deputațĭ, bănuițĭ, că arŭ fi fostŭ amestecațĭ în afacerea Panama Se iscă o discusiune vină, la care iea parte și ministrulŭ de justiția Bourgeois.

Ministrulŭ Ribot pune cestiunea de încredere. Titlulŭ „fondurĭ secrete" fù primitŭ cu 303 contra 182 voturĭ.

*

Din Roma i se telegrafiéză diarului parisianŭ „Temps": Unŭ redactorŭ alŭ diarului „Tribuna" a intervievatŭ pe Crispi cu privire la Cornelius Herz.

In anulŭ 1889 a vĕdutŭ Crispi pentru prima óră pe Herz. Acesta se da de amicŭ alŭ ómenilorŭ politicĭ francesĭ influențĭ și dorindŭ, ca și dênsulŭ, de a pune capĕtŭ frecărilorŭ franco-italiane. A mai adăugatŭ, că lucră din propria sa inițiativă.

Crispi i a rĕspunsŭ, că ar fi fericitŭ, ca sĕ pótă contribui la restabilirea bunelorŭ raporturĭ dintre cele dóuĕ țĕrĭ. Dênsulŭ a mai adăogatŭ, că Cornelius Herz nu póte sĕ aibă dela dênsulŭ decâtŭ o scrisóre séu dóuĕ, cu totulŭ fără importanță și că n'a avutŭ decâtŭ o scrisóre de introducere din partea generalului Menabrea pentru d na Crispi, căreia i-a fostŭ presintată la Carlsbad.

*

Ministrulŭ de justiția Bourgeois a trimisŭ martorĭ d-lui Cassagnac, din causă, că acesta a scrisŭ în diarulŭ sĕu „Autorité", că Bourgeois ar fi primitŭ banĭ dela societatea Panama. Se telegrafiéză din Parisŭ cu data de 27 Ian. Afacerea Cassagnac Bourgeois s'a terminatŭ. Cassagnac a declaratŭ pe basa mai multorŭ martorĭ, că Bourgeois nu este de locŭ amestecatŭ în afacerea Panama. „Journal officiel" publică decretulŭ prin care, Cornelius Herz este scosŭ din ordinulŭ *legiunei de onóre*, din causă, că a sĕvîrșitŭ fapte necinstite.

*

La aniversarea obicĭnuită a luptei dela *Buzenval*, ultima, care a fostŭ înaintea Parisului, în a. 1871, ținù *Paul Derouléde*, fostulŭ președinte alŭ Ligei patriotice, o vorbire despre textulŭ: „Francia, Francesilorŭ."

„Francia, Francesilorŭ! Ai ĭ e mântuirea, învierea și datorința. Acea ce serbămŭ noi aicĭ, n'a fostŭ óre strigătulŭ inimei, sacrulŭ scopŭ alŭ încordărilorŭ vóstre, voi luptătorĭ eroicĭ ai împresurărei Parisului? Nu l'ațĭ rostitŭ óre cu gura ranelorŭ vóstre, după cum dice marele Corneille. N'ațĭ scrisŭ cu litere de sânge pe zăpada câmpului de luptă; „Francia, Francesilorŭ!" Dér, ah, câte juràminte s'au făcutŭ în rĕsboiu, dér nu s'au ținutŭ. Dușmanulŭ nu se va mai lăsa pe câmpiile nóstre. Așa s'a juratŭ pe sângele martirilorŭ noștri, pe suferințele esilațilorŭ noștri. Apoi veni uitarea, lașa uitare. Și acum se ridică o recoltă de rușine și de periciune. Acésta este pedépsa pentru sperjurĭ. Ei bine, sĕ-lŭ re'noimŭ, pe acestŭ jurămêntŭ a lui Hanibal, nu cu cuvinte de ură și de mâniă, ci prin cuvintele patriotismului și alŭ independenței, alŭ mântuirei și alŭ mândriei naționale. Sĕ-lŭ rostimŭ în tóte regiunile orizontului, ca pe o rugăciune și jurămêntŭ: „Francia, Francesilorŭ! Trăiéscă Francia!"

Morga în Bucurescĭ.

Cu ocasia inaugurării *Morgei în Bucurescĭ*, care a avutŭ locŭ mai dilele trecute tóte diarele din Bucurescĭ au fostŭ învitate a lua parte. Diarulŭ *Timpulŭ*, face o dare a sa de sémă asupra inaugurărei acestei instituțiunĭ de mare însemnătate, din care estragemŭ următórele:

Erau de față d. Al. Marghiloman, ministrulŭ justiției, d. Bosie, secretarulŭ sĕu generalŭ, d. Teodorescu, șefŭ de divisie la ministerulŭ de justiție, d-nii doctorĭ Calinderu, Babeșŭ, Suțu, Felix, etc. etc. precum și unŭ publicŭ numĕrosŭ.

După oficiarea unui serviciu religiosŭ, d. d-rŭ Minovicĭ, directorulŭ Morgei, dă citire discursului de inaugurare, care deși cam lungŭ, a fostŭ ascultatŭ cu mare atențiune.

Medicina legală, spune d. d-rŭ Minovicĭ, este chemată a desvolta probleme de justiția socială. Traiulŭ în societate implică datorii și drepturĭ cu paza căreia justiția este însărcinată și medicina legală dă justiției, pentru acestŭ scopŭ, serviciĭ de o imensă importanță. Copilulŭ nasce, legea îlŭ protege, ea îi asigură identitatea, dér ce ar însemna acéstă protecțiune fără faptele materiale, carĭ sĕ stabiléscă suprimarea, substituirea lui, avortulŭ, infanticidulŭ? Medicina legală e chemată sĕ se pronunțe asupra acestorŭ cestiunĭ.

Organisarea familiei fiindŭ intemeiată pe fisiologie, cine altŭ afară de sciința medicală póte sĕ aprecieze legitimitatea nașcerilorŭ, viabilitatea, tăgăduirile de paternitate, etc.? Copilulŭ devine omŭ, devine cetățianŭ, elŭ e stăpânŭ pe averea și pe persóna sa, elŭ e liberŭ, cu condițiune însĕ sĕ nu abuseze de acéstă libertate în contra semenilorŭ sĕi, precum și în contra persónei sale însă-șĭ. Libertatea fisică este îngrădită de libertatea morală și acela, care determină cerculŭ acestei libertățĭ este mediculŭ legistŭ; elŭ procură justiției informațiunile necesare pentru îngrădirea drepturilorŭ civile, prin consiliu judiciar, prin interdicție.

După aceea d. Minovicĭ desvoltă pe largŭ utilitatea și imensele serviciĭ pe carĭ le-a adusŭ societăței medicina legală, arătândŭ, că grație ei s'au descoperitŭ numĕróse erorĭ judiciare, aducêndŭ viĭ omagii d-lui Al. Marghiloman, Pake Protopopescu și d-lui Triandafilŭ, carĭ 'i au înlesnitŭ crearea actualei Morgĭ.

Astădĭ Morga, ast-felŭ cum e instituită, putemŭ afirma, dise d-rŭ Minovicĭ că suntemŭ singurĭ în lume, carĭ avemŭ unŭ institutŭ ce constitue unŭ idealŭ pentru Germania și pentru tóte statele civilisate. D. d-rŭ Minovicĭ face apoi pe largŭ descripțiunea Morgei și termină arătândŭ, că mai suntŭ câte-va lacune, carĭ trebuescŭ împlinite. Una din principalele reforme, pe carĭ le a propus'o d lŭ d-rŭ Minovicĭ, este aceea, ca studenții în medicină și cei de la dreptŭ sĕ facă cursurĭ experimentale asupra cadavrelorŭ, carĭ vorŭ fi depuse la Morgă.

D. Minovicĭ a fostŭ viu felicitatŭ și fórte multŭ aplaudatŭ de toțĭ asistenții.

D. Al. Marghiloman rĕspunde d-lui Minovicĭ felicitându-lŭ în numele sĕu și alŭ guvernului.

„S'arŭ dice, că d. d-rŭ Minovicĭ e omŭ norocosŭ, fiindu-că a réușitŭ a crea acestŭ institutŭ. Nu, domnilorŭ, D. Minovicĭ n'a fostŭ norocosŭ. D-sa a muncitŭ diua și nóptea, d-sa s'a identificatŭ cu institutulŭ acesta și numai grație sirguinței sale estraordinare a pututŭ sĕ ajungă la capĕtŭ".

După acésta d-lŭ dr. Minovicĭ conduse pe ministrulŭ justiției și pe asistențĭ prin interiorulŭ Morgei, arătândŭ fiă-care încăpere și utilitatea ei.

Doctorulŭ *Brouardel*, celebrulŭ profesorŭ de sciință medico-legală și decan alŭ facultății de medicină din Parisŭ, a trimisŭ d lui dr. Minovicĭ cu ocasia inaugurărei Morgei următórea depeșă:

Docteur Minovici,

Je vous adresse vives félicitations pour la création de votre institut avec mes meilleures amitiés.

Brouardel.

Petrecerĭ.

La Năsĕudŭ se va da în 8 Febr. n. c. unŭ balŭ în sala de gimnastică dela gimnasiu. Venitulŭ curatŭ este destinatŭ în favorulŭ școlarilorŭ lipsițĭ în casŭ de morbŭ. Intrarea: pentru o persónă 1 fl pentru o persónă în familiă 80 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra.

*

Junimea română din Ecica invită la Concertulŭ și Petrecerea românéscă, ce se va ține în 24 Ianuarie v. (5 Februarie n.) 1893, în sala mare a „Berăriei Domeniale" de acolo. Inceputulŭ la 8 óre séra.

După producțiune urméză jioculŭ, la care vorŭ cânta lăutarii românĭ din Ecica și musica dela orașŭ.

Producțiunea se arangéză în favorulŭ școlei române confesionale și venitulŭ curatŭ se adauge la fondulŭ pentru ridicarea nouei clădirĭ școlare. Intrarea de persónă 50 cr. Suprasolvirile se vorŭ chita prin diare.

Programulŭ: 1) „Vânătorulŭ", de *** corŭ (cuartet) bărbătescŭ; „Ileána", cântecŭ poporalŭ de G. Musicescu, corŭ (sextet) mixtŭ; 3) Declamațiunĭ: a) „Țiganulŭ la fugă" b) „Țiganulŭ și épa", de Th. D. Speranță; 4) „Frundulița verde de ștejarŭ", cântecŭ poporalŭ de G. Musicescu, corŭ (sextatŭ) mixtŭ; 5) Declamațiune: „Patronulŭ Țiganului" de Th. D. Speranță; 6) „Fóiă verde firŭ de nalbă", cântecŭ poporalŭ de G. Musicescu, corŭ (sextetŭ) mixtŭ.

Intre puncte orchestra va cânta câte o piesă românéscă, ér după producțiune jioculŭ se începe cu „Hora", cântată în corŭ (sextet) mixtŭ.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Lipova, 12/24 Ian. 1893.

Subscrișii prin acésta aducemŭ mulțămită publică d lorŭ, carĭ la ocasiunea jubileului de 25 de anĭ alŭ societății române de lectură din Lipova au contribuitŭ la fondulŭ acelela cu generósele lorŭ ofrande marinimóse.

Spre mulțumirea d-lorŭ contribuențĭ aducemŭ totodată le cunoscință, că magistratulŭ societății în ședința sa din 6 (18) Ian. c. a întregitŭ din mijlócele societății suma incursă până la 101 fl. 50 cr., cu carĭ apoi a subscrisŭ și solvitŭ o acțiune la înființânda bancă „Lipovana" pe numele societății române de lectură.

Lista P. T. D-nĭ contribuențĭ este următórea:

Davidŭ P. Simonŭ, comerciantŭ în Lipova 10 fl., Dimitriu V. Păcățianŭ, comer. în Bucurescĭ 20 lei = 9 fl. 47 cr., Zeno Mocsonyi, mare proprietarŭ 5 fl., Dr. Nestorŭ Opreanu, advocatŭ în St. Miclăușulŭ mare 5 fl., Iuliu și Alecsandru Tuducescu în Bucurescĭ 10 lei = 4.78 fl., Dr. Aurelŭ Halicŭ, medicŭ în Lipova 4 fl., Alexandru și Eugenŭ Mocsonyi, marĭ proprietarĭ 4 fl., Dr. Ioanŭ Suciu, advocatŭ în Aradŭ 3 fl. Aurelŭ Savicĭ, comerc. în Lipova, Nicolau Șerbanŭ, Georgiu Savicĭ, not. com. în Ujtalu, Gavrilŭ Papp, în Șoimoșŭ, Isidorŭ Georgeovicĭ în Secașŭ, Floria Budiu, Zamŭ, — fiă-care câte 2 fl., Georgiu Georgevicĭ, industriașŭ în Lipova 2 fl. 50 cr.

Apoi *câte 1 fl:* Zachariă Halicĭ, par. în Berza, Terentiu Opreanu în Lipova, Vasiliu Munteanŭ, industriașŭ în Lipova, Iosifŭ Vuculescu, par. în Soinoșŭ, N. N. Radna, N. N. Paulișŭ, D-na vĕd. Maria Barna în Lipova, Al. Ciugudeanŭ în Bruznicŭ, Aug. Berianŭ în Lipova, Al. Cujedanŭ, jude com. în Silindia, Const. Cismașŭ, adjunctŭ în Lipova, Teodorŭ Suricescu, not. com. în Sistarovețŭ Hermina Suricescu în Sistarovețŭ. — Teodorŭ Marcu, industr. în Lipova 60 cr.

Câte 50 cr.: Gr. Marienescu, Val. Opreanŭ, I. Tuducescu, Al. Popp, Isaia Vuia, Const. Petrovicĭu, Iul. Marcovicĭ, Nic. Rosu, Nic. Căprucéanŭ, St. Hodagiu, I Fogarașŭ, P. Cacinca, I. Labasianŭ pĕdurarŭ în Petrișŭ, G. Suciu pĕd. în Labeșețŭ, G. Topîda, not. pens. în Secașŭ, I. Munteanŭ, adj. not. în Dorgoșŭ, Ios. Iorgovicĭ, parochŭ în Ioverdŭ, G. Toni, învĕț. în Cuvedŭ.

Câte 40 cr.: G. Botta, parochŭ în Dorgoșŭ, At. Suciu, parochŭ în Labașințŭ, Iul. Nestorŭ, P. Papp, At. Barna, Part Sulegia. — Câte 30 cr: Eft. Ciorogarŭ, Eft. Vuia, înv. pens. — Georgiu Mateiu, architectŭ 50 cr. — Totalŭ 85 fl. 85 cr.

Dr. Aureliu Halicŭ *Aureliu Saviciu*
președ. cassarŭ.

NECROLOG. **Elena D. Dimitriu** nasc. **Grădinarŭ** a încetatŭ din viéță la 17 (29) Ianuarie c. la Brașovŭ în etate de 74 anĭ. Imormêntarea s'a făcutŭ adĭ. O jălescŭ mai mulțĭ nepoțĭ și nepóte. — Fiă i țĕrina ușóră!

DIVERSE.

Luther și Wellington. Cu ocasia serbărilorŭ jubiliare în memoria lui Luther unŭ pictorŭ pe porțelanŭ primi de la unŭ negustorŭ din Wittemberg' o ladă de lulele cu ordinulŭ de a desemna pe ele pe Luther și pe Melanchtonŭ. Dér pictorulŭ uitase în timpulŭ lungilorŭ sale călătorii, multe amănunte din istoria reformei religióse; și nu mai avea în minte pe Melanchton, amiculŭ și colaboratorulŭ lui Luther. Din contra elŭ 'șĭ aducea perfectŭ aminte de generalulŭ englezŭ Wellington. De aceea se nàscu în mintea sa o încurcătură. — Ah! dise elŭ. Clientulŭ meu a scrisŭ greșitŭ numele lui Wellington; dér din fericire eu l'amŭ ghicitŭ. — Și se puse pe lucru. Mai dilele trecute negustorulŭ primi la Wittemberg, lulelele cu Luther pe o parte și faimosulŭ generalŭ englezŭ, învingătorulŭ de la Waterloo, pe cea-l'altă parte. Infuriatŭ, elŭ refusă de a le primi și le retrimise pictorului la Coburg, unde divulgându-se echivoculŭ, tóte lulelele se vêndură în câte-va dile, atâtŭ de straniu li se părură Nemțilorŭ punerea alăturĭ a eroilorŭ de la Worms și a frumósei Alianțe! Ast felŭ că negustorulŭ din Witemberg regretă și adĭ refusulŭ necocotitŭ ce a făcutŭ.

O contesă vêndĕtóre de chibriturĭ. Vĕduva contelui Ludovicŭ Pianciani, colonelŭ garibaldianŭ, fostŭ primarŭ alŭ Romei și vice-președinte alŭ Camerei deputaților Italiei, publică prin mai multe diare italiane o scrisóre deschisă către regina Margareta, plângêndu-se, că a fostŭ părăsită în cea mai desĕvêrșită miseriă și că i s'a refusatŭ orĭ-ce ajutorŭ din partea statului. „N'am altŭ mijlocŭ de esistența, — adaogă contesa — decâtŭ p'acelŭ de a câștiga câțĭ-va gologanĭ vêndêndŭ chibriturĭ în fața palatului de pe Monte-Citorio, cu o tablă pe care am scrisŭ sĕ afle lumea, că sunt vĕduva unui bărbatŭ, care a fostŭ primarŭ alŭ Romei și vice-președinte alŭ Camerei italiene".

Mai mulțĭ deputațĭ italianĭ, vorŭ face în cameră o propunere, ca sĕ se voteze nenorocitei contese o pensiune anuală.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ

din 31 Ianuarie st. n. 1893

Bancnote românescĭ	Cump.	9 49	Vend.	9.52
Argintŭ românescŭ	„	9 45	„	9.48
Napoleon-d'orĭ	„	9.58	„	9.62
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Seris. fonc. „Albina“ 6%		—.—		—.—
„ „ „ 5%	„	101.—	„	—.—
Imperialĭ - -	„	101 —	„	102.—
Galbinĭ - - - -	„	5.58	„	5.62—
Ruble rusescĭ	„	122 50	„	119.—
Mărcĭ germane - -		58.80	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 30 Ianuarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4% - - - - -	114.55
Renta de hârtiă 5% - - - - -	102.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ - - - - - - - - -	123.--
dto argintŭ - - - - - - -	102.30
Amortisarea datoriei căilorŭ feratede ostŭ ungare (prima emisune) -	120 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	—.—
Bonurĭ rurale-ungare - -	96.35
Bonurĭ croato-slavone -	— —
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - -	97.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	149 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - -	142.--
Renta de argintŭ austriacă -	98.90
Renta de hârtiă austriacă	98.40
Renta de aurŭ austriacă	116.50
Losurĭ din 1860	148.50
Acţiunile băncei austro-ungare	999.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	379.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	324.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.63
Napoleon-d'orĭ	9.63
Mărcĭ 100 imp. germane	59.22½
Londra 10 Livres sterlinge	120.90

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu**, şi în tutungeria **I. Gross.**

„Arieşana“

institutŭ de creditŭ şi economii, societate pe actii în Turda.

Convocare.

Domnii acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi economii „Arieşana“ societate pe acţii se învită conformŭ § 17 alŭ statutelorŭ societăţii la a

VII Adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Turda la 25 Februarie 1893 st. n. după améḑĭ la 2 óre în localitatea institutului.

Agendele adunării vorŭ fi:

1. Raportulŭ direcţiunii despre resultatulŭ anului de gestiune 1882.
2. Raportulŭ comitetului de supraveghere.
3. Decidere asupra conturilorŭ anuale şi asupra împărţirii profitului curatŭ.
4. Alegerea unui membru în direcţiune, în loculŭ celui sorţitŭ, conformŭ § lui 32 din statute.
5. Alegerea unui nou membru în direcţiune.
6. Fixarea marcelorŭ de presenţă pe anulŭ curentŭ.
7. Eventuale propunerĭ în cuadrulŭ statutelorŭ.
8. Alegerea alorŭ 3 acţionarĭ pentru verificarea procesului verbalŭ alŭ adunării generale.

Domnii acţionarĭ, carĭ în înţelesulŭ §. 19 din statutele societăţii doreseŭ a participa la adunare în persónă orĭ prin plenipotenţiaţĭ, suntŭ poftiţĭ a-şĭ depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă, la cassa institutului celŭ multŭ până în 24 Februarie a. c.

Turda, 21 Ianuarie 1893.

32.-1—1. **Direcţiunea.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiuneĭ sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numeriĭ de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. **Adm. „Gaz. Trans.“**

Închierea socotelelor

institutului de credit şi economiĭ societate pe acţiunĭ „ARIEŞANA“ din Turda pe anul 1892

CONTUL BILANŢULUI.

ACTIVE. **PASSIVE.**

Cassa în numĕrarŭ			3166	28	Capitalŭ socialŭ: 1000 de acţii a fl. 50	50000	—		
Cambii	126045	33			Acţii şi versaminte din emis. nouă	26304	—	76304	—
Cambii cu asecurare hipotecare	58696	21	184741	54	Fondulŭ de reservă alŭ acţionarilorŭ			6700	37
Imprumuturĭ hipotecare			99175	70	Depunerĭ spre fructificare			75310	14
Obligaţii cu cavenţĭ			629	—	Cambii reescopmtate			121038	27
Efecte			1614	35	Dividende ne ridicate			867	38
Mobiliarŭ	276	56			Tantiema ne redicată			45	05
„ 10% amortisare	27	65	248	91	Interese anticipate pro 1893			591	71
Anticipaţii			562	45	Fondŭ de pensiune alŭ oficialilorŭ			668	87
Chirie anticipată			100	—	Creditorĭ			616	26
Debitorĭ			40	—	Profitŭ curatŭ			8136	18
			290278	23				290278	23

Contulŭ Profitului şi Perderilorŭ.

EŞIRĬ. **INTRATE.**

Interese: pentru depunerĭ spre fructificare	3886	49			*Interese:*				
„ „ reescomptate	4832	33			de cambii	12957	32		
„ „ fondulŭ de reservă	249	91			„ împrumute hipotecare	7813	97		
„ „ fondulŭ de pensiune	19	85	8988	58	„ obligaţii cu cavenţĭ	54	86		
Chiriă			298	—	„ întârziare	936	38	21762	53
Dare			1799	84	*Competinţă* de scrisŭ şi provisiune			423	44
Salare			2194	98					
Remuneraţii			133	—					
Spese			305	64					
Porto			140	10					
Mărcĭ de presenţă			162	—					
Amortisare 10% din mobilar			27	65					
Profitŭ curatŭ			8136	18					
			22185	97				22185	97

Turda, în 31 Decemvre 1892.

D. St. Şuluţiu m. p. directorŭ esecutivŭ; *I. Lugoşianu* m. p.; *Iosifŭ Chioreanu* m. p.; *Ioanŭ Mĕszaros* m. p. v. preşedinte; *Ioanŭ Petricaşŭ* m. p.; *Iuliu C. Vlăduţiu* m. p. cassarŭ; *Alesandru Gaia* m. p. contabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ am esaminatŭ bilanţulŭ presentŭ, contulŭ profitului şi alŭ perderilorŭ, precum şi circulaţiunea ramurilorŭ de operaţiune şi confrontându-le cu registrele principale şi secundare ale institutului, constatămŭ, că le-amŭ aflatŭ cu acele în deplină consonanţă şi esacte.

Turda, 21 Ianuarie 1893.

Simionŭ Popŭ m. p. preşedinte; *Petru Iacobescu* m. p.; *Theodorŭ Chioreanu* m. p.; *Vasiliu Bologa* m. p.; *Alexandru P. Ramonţianu* m. p.

Tipografia A. MUREŞIANU.